

- availability of a strategy for innovative development of the educational institution;
- preparedness of a teacher for innovative activity;
- favorable social and psychological conditions for innovative changes;
- resource provision of innovative changes;
- professional competence of the subjects of managing innovative processes.

The pedagogical conditions of effective management of innovative processes at educational institutions are formed. Such conditions include: personnel, organizational, financial, information, technological resources; adherence to the conditions necessary for the effective flow of innovative processes, favorable social and psychological atmosphere, a teacher's preparedness for innovative activity, overcoming resistance to changes, anticrisis management.

It is important for the head of the educational institution not only to have got managerial functions but also to know the basics of pedagogical innovation science.

Key words: educational management, innovative process, innovative technologies, functions and methods for managing modern educational institution.

(англійською переклала Нікітіною Н.П.).

УДК 378.091.12:005.963.2-051

ГОЛОВКО Світлана

старший викладач кафедри обліку і аудиту, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

вул. Батюка, м. Слов'янськ, Донецька обл., Україна, 84100

E-mail: pochtas-77@meta.ua

ГОЛОВКО Ольга

аспірант кафедри теорії і методики професійної освіти, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

вул. Батюка, м. Слов'янськ, Донецька обл., Україна, 84100

E-mail: pochtas-77@meta.ua

МЕЛЕЩЕНКО Любов

студентка 1 курсу факультету початкової, технологічної та професійної освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

вул. Батюка, м. Слов'янськ, Донецька обл., Україна, 84100

E-mail: pochtas-77@meta.ua

© Головка С., Головка О., Мелещенко Л., 2019

ТЮТОРСЬКИЙ СУПРОВІД ЯК РЕСУРС МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. Політичні, економічні та соціокультурні реформації, що відбуваються в країні зумовили значущість проблеми тьюторського супроводу освітньої діяльності, чому і присвячене представлене науково-педагогічне дослідження. Авторкою зроблено аналіз науково-педагогічних досліджень, публіцистичних праць, який доводить, що проблема тьюторського супроводу освітньої діяльності є відносно новою, практиками та теоретиками психолого-педагогічної науки України активізовано наукові розвідки цього питання. У статті визначається актуальність теми дослідження, розкривається сутність тьюторського супроводу, як педагогічна діяльність, спрямована на виявлення та розвиток освітніх інтересів і мотивів, знаходження освітніх ресурсів для створення індивідуальної освітньої програми, задоволення освітніх потреб, формування навчальної рефлексії тьюторанта. Зазначено, що під час тьюторського супроводу студент виконує дії за самостійно розробленим планом, які потім аналізуються й обговорюються з тьютором із метою оцінки їх ефективності та доцільності. Підсумком статті є думка про те, що реалії сьогодення вимагають пошуку нових підходів до організації індивідуалізації освітнього процесу у закладах вищої освіти, осучаснення роботи здатне закласти новітні реальні основи для конкурентоспроможності як випускників, так і закладів вітчизняної освіти, що безперечно сприятиме консолідації українського суспільства, а також зміцненню державних позицій.

Ключові слова: тьюторський супровід, студент, педагог, заклад вищої освіти, тьюторант, освітній процес, викладач, вища освіта.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Євроінтеграційні процеси, глобалізація й інформатизація українського суспільства, трансформації, пов'язані з реформуванням усіх освітніх рівнів, педагогічної діяльності, закладів освіти різних типів і форм власності, запровадження системи навчання впродовж усього життя актуалізують проблему підвищення якості вищої освіти. Демократичні суспільно-політичні зрушення та певний рівень свободи вимагають активних науково-практичних пошуків освітян, котрі у мінливості сьогодення призведуть до розробки та впровадження інноваційних педагогічних ідей.

Виходячи з основних положень Національної доктрини розвитку освіти, ключовим завданням постає необхідність створення умов для самоосвіти, саморозвитку та самовдосконалення кожної особистості, формування нового покоління українців, здатних до навчання впродовж життя. Що, у свою чергу потребує нових форм педагогічної діяльності,

уможливлених при організації якісно нової освітньої парадигми, котра базуватиметься на провідних світових педагогічних інноваціях.

Однією з проблем, що недостатньо досліджена та висвітлена в теоретичному аспекті є здійснення тьюторського супроводу освітньої діяльності в закладі вищої освіти, котрий має свої педагогічні, психологічні й організаційні особливості та потребує ґрунтовного вивчення. Тому проблема тьюторської діяльності та тьюторського супроводу освітньої діяльності в закладі вищої освіти є надзвичайно актуальною на сучасному етапі розвитку системи вищої освіти України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Зроблений нами аналіз науково-педагогічних досліджень і публіцистичних праць доводить, що досить велику кількість робіт останніх років присвячено вивченню проблеми тьюторства. Так, у дисертації Попович О. комплексно досліджено проблему створення модульно-тьюторської технології навчання на матеріалі вивчення філософсько-політологічних дисциплін студентами технічних спеціальностей, розглянуто новий концептуальний напрямок реформування вищої освіти в Україні – модульно-тьюторське навчання, а також науково обґрунтовано тенденцію становлення модульно-тьюторської технології навчання та подано її методологічний аналіз із позицій системного підходу [9].

У дослідженні Койчевої Т. зазначено та науково обґрунтовано суть поняття "функції тьютора в системі дистанційної освіти", з'ясовано показники та критерії оцінки професійно-педагогічної готовності вчителя до виконання ним функцій тьютора в системі дистанційної освіти, розроблено й експериментально апробовано зміст і методику процесу навчання, спрямованого на формування тьюторських функцій у майбутніх учителів-гуманітаріїв [5]. Сучану А. вивчала проблему формування ціннісно-сислової готовності до тьюторської діяльності у магістрів гуманітарних спеціальностей [10].

Іващенко М. розкрито сутність понять "тьютор" і "діяльність тьютора", розроблено технологію формування готовності студентів вищих педагогічних навчальних закладів до діяльності тьютора в дистанційному навчанні, що передбачає мотиваційно-підготовчий, змістовий, оцінно-коригувальний етапи, також уточнено критерії та показники рівнів готовності студентів вищих педагогічних навчальних закладів до діяльності тьютора [4].

Не можна залишити поза увагою публікації, що з'явилися останнім часом у наукових періодичних виданнях і доповіді на конференціях. У

статті Воронкіна О. представлено результати аналізу складових діяльності мережного тьютора, виокремлено структурні компоненти його професійної компетентності: інформативна, організаційна, психолого-педагогічна, технічна, фахова, особистісна, компетенція ведення онлайн комунікації. Автором актуалізовано питання щодо необхідності розробки програм підготовки мережних тьюторів на державному рівні [1, с. 177-191]. Лисенко Н. узагальнено досвід викладачів кафедри українознавства та латинської мови Національного фармацевтичного університету щодо створення дистанційного курсу з дисципліни "Українська мова (за професійним спрямуванням)", окреслено роль тьютора в дистанційному навчанні; деталізовано вимоги до особи тьютора-філолога та сформульовано його функції [6, с. 165-172].

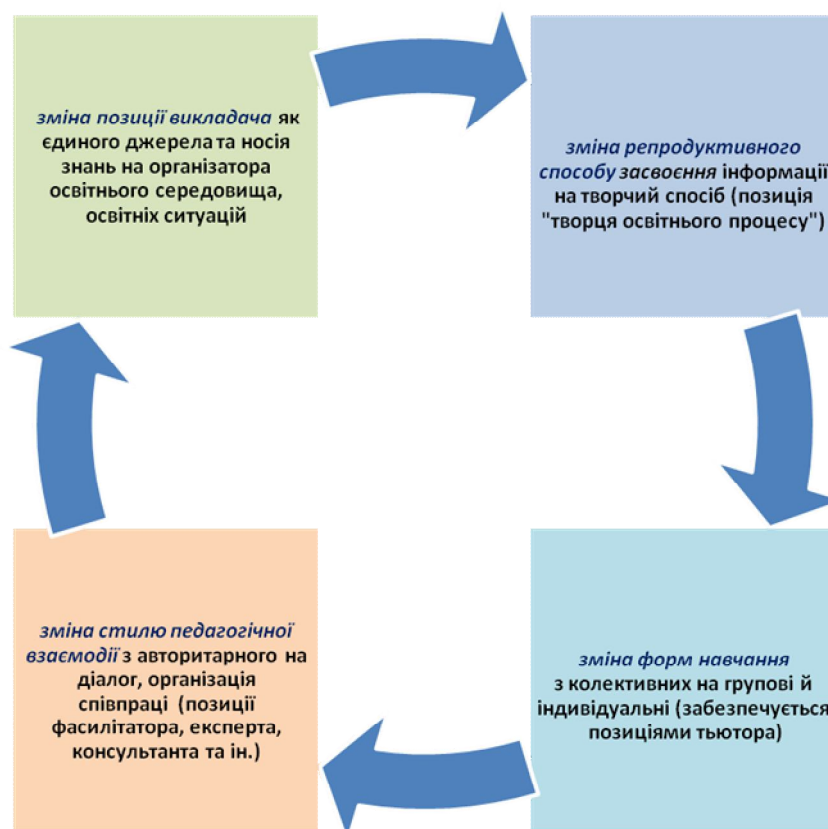
Наукові пошуки Журкіна С. спрямовані на ретроспективний огляд впровадження тьюторської системи в американських університетах, проаналізовано зміни в системі вищої освіти США з кінця XIX ст. до 1970-х рр. та упровадження системи наставництва, а також вплив британської тьюторської системи на американську вищу освіту [3, с. 158-165]. У науковій роботі Гарбуза Т. визначено основні функції і завдання тьютора з вивчення іноземних мов у ЗВО Великої Британії. Описано професійні якості, які повинен мати тьютор, виокремлено інваріантні функції, якими має володіти тьютор, проектуючи викладацьку діяльність. Зазначено, що дистанційне навчання іноземних мов передбачає особливу форму взаємодії тьютора та студентів, а також студентів між собою, а саме – опосередковано через технічні засоби навчання [2, с. 69-72]. Подпльота С. проаналізовані основні функції тьюторів, що забезпечують процеси навчання та самонавчання, а саме наступні: функція забезпечення засвоєння нових знань, організаційна функція, комунікативна, мотиваційна, моніторингова і контролююча. У статті наводяться приклади застосування інформаційно-комунікаційних технологій для реалізації тьюторського супроводу [8, с. 84-91].

Формулювання цілей статті. Метою даної статті є висвітлення проблеми тьюторського супроводу освітньої діяльності в закладах вищої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Ключовим положенням вдалої реалізації ідей Болонського процесу в системі вищої освіти України є індивідуалізація освіти, котра передбачає тьюторський супровід, як педагогічну діяльність, спрямовану на виявлення та розвиток освітніх інтересів і мотивів, знаходження освітніх ресурсів для створення індивідуальної освітньої програми, задоволення освітніх потреб, формування навчальної рефлексії тьюторанта. Гуманізація й індивідуалізація освіти конститує настанову, в котрій загальна система

освіти трактується як простір для забезпечення індивідуальних освітніх потреб у соціокультурному контексті.

Сучасна організація освітнього процесу закладу вищої освіти передбачає рівноправні, діалогічні взаємовідносини, надає реальні можливості для висловлювання власних суджень, формує здатність толерантного світосприйняття з розумінням думки іншого, вміння визначати та концентруватися на актуальній проблемі, збирати й критично аналізувати інформацію, вдало аргументувати власну позицію, креативно мислити. Гуманітарна культура педагога в особистісно орієнтованій парадигмі сучасної освіти передбачає зміну загальноприйнятої освітньої орієнтації зі знанієвої на особистісно-смыслову. (Рис. 1).

Рис. 1. Зміна орієнтацій зі знанієвої на особистісно-смыслову.

Тьютор – це педагог, діючий за принципом індивідуалізації, допомагаючи студенту створювати та реалізовувати індивідуальну навчальну програму [7, с. 203]. Поняття "тьютор" походить одночасно від латинського *tueor* (опікуватися, дивитися, оберігати) та від англійського *tutor* (наставник, вчитель, репетитор). Сьогочасне завдання тьютора полягає у створенні індивідуального освітнього середовища, як простору для прояву та реалізації власних пізнавальних інтересів, задоволення навчально-пошукових потреб тьюторанта.

Існують певні відмінності між педагогічним супроводом, під час якого студент буде свої дії за чітко визначеними правилами, а педагог створює належні умови для їх виконання. А тьюторський супровід – це педагогічна діяльність з індивідуалізації освіти, спрямована на виявлення та розвиток освітніх мотивів, пошук освітніх ресурсів для створення індивідуальної освітньої програми, формування навчальної та освітньої рефлексії тьютора [8, с. 87].

Професійна діяльність тьютора пов'язана з його вміннями. Серед основних педагогічних ролей тьютора визначають наступні: посередник, захисник інтересів і прав, учасник сумісної діяльності, соціальний і духовний наставник, соціальний конфліктолог-терапевт, експерт-правник. Більш докладно схему педагогічних ролей тьютора представлено на рис. 2.

Рисунок 2. Педагогічні ролі тьютора.

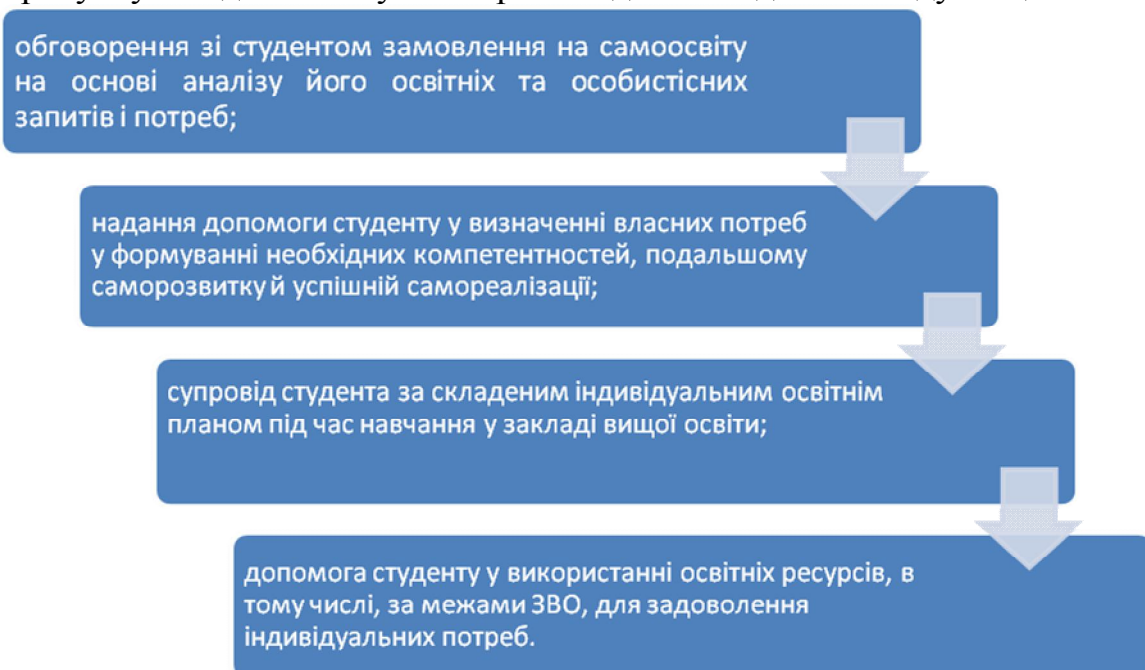
Вважаємо за необхідне звернути увагу на те, що професійна діяльність тьютора є психологомісткою, адже він має створювати необхідні умови для своєчасної рефлексії тьюторантом отриманих результатів, а також визначати найефективніші способи досягнення означеної мети, враховуючи при цьому конкретні засоби тьюторського супроводу, уникаючи тиску на особистість і дотримуючись рекомендаційно-діагностичної спрямованості.

Сутнісна характеристика тьюторського супроводу полягає в тому, що студент систематично виконує пункти розробленого плану, а вже потім, задля оцінки їх ефективності, обговорює й аналізує з тьютором. При обговоренні тьютором пропонуються певні способи дій для досягнення

запланованого. Отримання нових знань студентом уможлиблюється після пробних дій, їх усвідомленого оформлення, структурування, аналізу та чіткого розуміння. Саме тьюторський супровід допомагає студенту краще сприймати отриману освітню інформацію. Відбувається поступова зміна позиції пасивного студента-приймача інформації на активну позицію здобувача власних знань.

Спрямованість на індивідуалізацію освітнього процесу реалізується завдяки самовибору тьюторантом власних пріоритетів, визначенням особистісних переваг і перспектив з обов'язковим урахуванням інтелектуальних здібностей, а також фізичних можливостей. Саме на тьютора покладається завдання супроводу студента, допомога в оформленні індивідуального освітнього плану, визначенні мети, окресленні завдань і задумів.

Уважаємо за необхідне зазначити, що освітня роль тьютора має певні відмінності від функцій педагога. Ключова відмінність виявляється в тому, що головним є пізнавальний інтерес тьюторанта. Завдяки тьюторському супроводу створюються максимально сприятливі умови для виявлення та реалізації власного пізнавального інтересу окремо взятого студента. Базовим у роботі тьютора стає принцип індивідуалізації освітнього процесу, а головна мета полягає у реальній практичній допомозі в означенні власного шляху для ефективного засвоєння знань, надбанні необхідних професійних компетентностей, у створенні оптимальних умов для формування вмінь правильного проектування й успішної реалізації планів на власне майбутнє. На рисунку 3 подано схему тьюторських дій викладача закладу вищої освіти.

Рисунок 3. Тьюторські дії викладача закладу вищої освіти

Забезпечення доступності якісної вищої освіти, відповідно до освітніх запитів і потреб кожного окремо взятого студента, складення та реалізація індивідуальних освітніх планів дозволить спроектувати успішне майбутнє, самореалізуватися та побудувати кар'єру. Саме тому в закладі вищої освіти необхідно створити сприятливі умови для індивідуальної освітньої активності студентів у процесі самовизначення, осмисленні життєвих і професійних перспектив. А цього можна досягти, якщо в освітньому просторі закладу вищої освіти буде забезпечено тьюторський супровід студентів на всіх освітніх рівнях.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Євроінтеграційні процеси, розбудова української держави на демократичних засадах вимагають переосмислення завдань освітньої діяльності закладу вищої освіти з урахуванням соціального замовлення та процесів модернізації. Вибір Україною прогресивного вектору подальшого розвитку, зорієнтованого на найвищі цінності людської спільноти, дає підстави говорити про нові завдання та цілі сучасної вищої освіти. Особливо актуальними зазначені тенденції є для процесу організації та реалізації тьюторського супроводу освітньої діяльності.

Проведене дослідження не вичерпує різноманіття питань, пов'язаних із вивченням проблеми тьюторського супроводу студентської молоді в закладі вищої освіти. Подальшого вивчення та розробки потребують питання використання інноваційних та інформаційних технологій у тьюторінгу, дослідження практичного досвіду роботи тьюторів у закладах вищої освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Воронкін О. С. Організація діяльності тьютора в системі дистанційного навчання вищого навчального закладу. *Інформаційні технології в освіті*. 2016. Вип. 1. С. 177–191. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/itvo_2016_1_14.

2. [Гарбуза Т.](#) Основні функції тьютора у процесі дистанційного навчання іноземної мови студентів ВНЗ Великої Британії [Електронний ресурс]. *Рідна школа*. 2011. № 3. С. 69–72. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/rsh_2011_3_17

3. [Журкіна С. В.](#) Історія впровадження системи тьюторства в університетах США [Електронний ресурс]. *Педагогіка та психологія*. 2011. Вип. 38. С. 158–165. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_ped_2011_38_22

4. [Іващенко М. В.](#) Формування готовності студентів вищих педагогічних навчальних закладів до діяльності тьютора: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Харк. нац. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. Харків, 2011. 20 с.

5. [Койчева Т. І.](#) Підготовка майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей як тьюторів для системи дистанційної освіти: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Південноукр. держ. пед. ун-т (м. Одеса) ім. К.Д.Ушинського. Одеса, 2004. 20 с.

6. [Лисенко Н. О.](#) Дистанційний курс "українська мова (за професійним спрямуванням)". Специфіка роботи тьютора-філолога [Електронний ресурс]. [Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки. Наукові дослідження. Досвід. Пошуки.](#) 2013. Вип. 22. С. 165–172. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vmyn_2013_22_23

7. Літовка О. П. Тьюторство як професійно-педагогічна позиція майбутнього вчителя. *Сучасні педагогічні технології підготовки майбутніх учителів в умовах ступеневої освіти* : матеріали регіон. наук.-практ. конф. Стаханов : ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2013. С. 202–208.

8. Подпльота С. Тьюторський супровід як важливий компонент процесу навчання та виховання в умовах розвитку інформаційно-комунікаційних технологій *Ukrainian Journal of Educational Studies and Information Technology*, 2017. 5 (3). С. 84–91. Режим доступу: <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/4834/>

9. [Попович О. В.](#) Педагогічні умови впровадження модульно-тьюторської технології навчання (на матеріалі вивчення філософсько-політологічних дисциплін студентами технічних спеціальностей): автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – Київ, 2001. 23 с.

10. [Сучану А. К.](#) Формування ціннісно-сміслової готовності до тьюторської діяльності у магістрів гуманітарних спеціальностей : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. Володимира Винниченка. Кіровоград, 2016. 20 с.

Стаття надійшла до редакції 02.07.2019.

ГОЛОВКО Светлана

старший преподаватель кафедры учета и аудита, ГВУЗ «Донбасский государственный педагогический университет»

ул. Батюка, г. Славянск, Донецкая обл., Украина, 84100

E-mail: pochtas-77@meta.ua

ГОЛОВКО Ольга

аспирант кафедры теории и методики профессионального образования ГВУЗ «Донбасский государственный педагогический университет»

ул. Батюка, г. Славянск, Донецкая обл., Украина, 84100

E-mail: pochtas-77@meta.ua

МЕЛЕЩЕНКО Любовь

студентка 1 курса факультета начального, технологического и профессионального образования ГВУЗ «Донбасский государственный педагогический университет»

ул. Батюка, г. Славянск, Донецкая обл., Украина, 84100

E-mail: pochtas-77@meta.ua

ТЮТОРСКОЕ СОПРОВОЖДЕНИЕ КАК РЕСУРС МОДЕРНИЗАЦИИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА В УЧРЕЖДЕНИИ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ

Аннотация. Политические, экономические и социокультурные реформации, происходящие в стране, обусловили значимость проблемы тьюторского сопровождения образовательной деятельности, чему и посвящено представленное научно-педагогическое исследование. Автором сделан анализ научно-педагогических исследований, публицистических трудов, который доказывает, что проблема тьюторского сопровождения образовательной деятельности является относительно новой. В статье определена актуальность темы исследования, сущность тьюторского сопровождения определена, как педагогическая деятельность, направленная на выявление и развитие образовательных интересов и мотивов, поиск образовательных ресурсов для создания индивидуальной образовательной программы, удовлетворения образовательных потребностей, формирования учебной рефлексии тьюторанта. Отмечено, что во время тьюторского сопровождения студент выполняет действия по самостоятельно разработанному плану, которые затем анализируются и обсуждаются с тьютором с целью оценки их эффективности и целесообразности.

Итогом статьи является мысль о том, что реалии сегодняшнего дня требуют поиска новых подходов к индивидуализации образовательного процесса в учреждениях высшего образования, осовременивание работы способно заложить новейшие реальные основы для конкурентоспособности как выпускников, так и учреждений отечественного образования, что будет способствовать консолидации украинского общества, а также укреплению государственных позиций.

Ключевые слова: тьюторское сопровождение, студент, педагог, учреждение высшего образования, тьюторант, образовательный процесс, преподаватель, высшее образование.

HOLOVKO Svitlana

Senior Lecturer of the Department of Accounting and Auditing of the higher school of state University «Donbass state pedagogical University»

General Batyuk Str., 19, Slovyansk, Ukraine, 84116

E-mail: pochtas-77@meta.ua

HOLOVKO Olga

Senior Lecturer of the Department of Accounting and Auditing of the higher school of state University «Donbass state pedagogical University»

General Batyuk Str., 19, Slovyansk, Ukraine, 84116

E-mail: pochtas-77@meta.ua

MELESHCHENKO Liubov

Student of the 1st year of studying of the Faculty of Primary, Technological and Vocational Education of the higher school of state University «Donbass state pedagogical University»

E-mail: pochtas-77@meta.ua

TUTORING SUPPORT AS A RESOURCE OF MODERNIZATION OF THE EDUCATIONAL PROCESS OF THE INSTITUTION OF HIGHER EDUCATION

Annotation. The political, economic and socio-cultural reforms that are taking place in the country have made the problem of tutoring support for educational activities significant, that is why the presented scientific and pedagogical study is devoted. The authors have analysed scientific-pedagogical researches, journalistic works, which prove that the problem of tutoring support for educational activity is relatively new, the practitioners and theorists of the psychological-pedagogical science of Ukraine have activated scientific explorations of this issue.

The article determines the relevance of the research topic, reveals the essence of tutoring support as a pedagogical activity aimed at identifying and developing educational interests and motives, finding educational resources to create an individual educational program, to meet educational needs, to form the educational reflection of the individual under tutoring support.

Introduction. Based on the main provisions of the National Doctrine of Educational Development, the key task is the need to create the conditions for self-education, self-development, and self-improvement of each individual, to form a new generation of Ukrainians capable of lifelong learning. This, in its turn, needs new forms of pedagogical activities which are possible when organizing a new educational paradigm which is based on the outstanding world pedagogical innovations.

One of the problems that has not been sufficiently researched and covered in the theoretical aspect is the implementation of tutoring support for educational activities in the institution of higher education, which has its pedagogical, psychological and organizational characteristics and needs a thorough study.

Analysis of publications. The authors' analysis of scientific and pedagogical researches and journalistic works proves that a large number of works in recent years is devoted to the study of tutoring. Thus, in the thesis of

Popovich O., the problem of creation of the modular-tutoring technology of learning on the material of studying the philosophical-political disciplines by students of technical specialities is comprehensively investigated.

The study of Koicheva T. scientifically substantiates the essence of the notion of “tutor’s functions in the system of distance learning”, the indicators and criteria of evaluation of the teacher’s professional and pedagogical readiness to perform the functions of the tutor in the system of distance learning are determined. Suchanu A. studies the problem of formation of value-meaningful readiness for tutoring activity of masters of humanities. The scientific study of Zhurkin S. is aimed at a retrospective review of the introduction of the tutoring system at American universities. In the work of Harbuz T. the main functions and tasks of a tutor in learning foreign languages in institutions of higher education of Great Britain are identified.

Purpose. The purpose of the paper is to highlight the problem of tutoring support for educational activities in institutions of higher education.

Results. Modern organization of the educational process of the institution of higher education involves equal, dialogical relationships, provides real opportunities for expressing one’s own judgments, forms the ability of a tolerant worldview with understanding the thoughts of others, the ability to identify and concentrate on the actual problem, to collect and analyse information critically, to argue one’s own position successfully, to think creatively. The humanitarian culture of the pedagogue in the personality-oriented paradigm of modern education implies the change of the conventional educational orientation from the knowledge to the personality-meaningful one.

An essential characteristic of tutoring is that the student systematically carries out the points of the developed plan, and only then, in order to evaluate their effectiveness, discusses and analyses with the tutor. When discussing with the tutor, there are some actions one can take to achieve one’s goals. The student can acquire new knowledge after the trials, their conscious forming, structuring, and clear understanding. It is the tutoring support that helps the student to understand better the educational information he/she receives. There is a gradual change in the position of the student-receiver of information to the active position of the acquirer of his/her own knowledge.

Tutoring is implemented in the practical organization of work with the development of cognitive interest of the student. Tutoring support creates specific conditions for fruitful work with the interests of each student, helps tutors find new ways to gain knowledge, answer specific educational queries.

Conclusion. The democratic building of Ukraine requires a reviewing and rethinking of the tasks of the educational activities of the institution of higher education, taking into account the social order and processes of the world and European integration. The choice of a progressive vector of further development

---

---

focused on the highest values of the human community gives reason to talk about new tasks and goals of modern higher education. These trends are especially relevant for the process of organizing and implementing tutoring support for educational activities.

The conducted study does not exhaust the variety of issues related to the study of the problem of tutoring support for students in the institution of higher education. The issues of using innovative and information technologies in tutoring, studying the practical experience of tutors in institutions of higher education require further research and development.

Key words: tutoring support, student, pedagogue, institution of higher education, individual under tutoring, educational process, lecturer, higher education.

REFERENCES

1. Voronkin O. S. (2016) Organizaciya diyalnosti tyutora v sistemi distancijnogo navchannya vishogo navchalnogo zakladu. Informacijni tehnologii v osviti. Vip. 1. P. 177–191. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/itvo_2016_1_14.

2. Garbuza T. (2011) Osnovni funkciyi tyutora u procesi distancijnogo navchannya inozemnoyi movi studentiv VNZ Velikoyi Britaniyi. Ridna shkola.. № 3. P. 69–72. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/rsh_2011_3_17.

3. Zhurkina S. V. (2011) Istoriya vprovadzhennya sistemi tyutorstva v universitetah SShA Pedagogika ta psihologiya. Vip. 38. S. 158–165. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_ped_2011_38_22.

4. Ivashenko M. V. (2011) Formuvannya gotovnosti studentiv vishih pedagogichnih navchalnih zakladiv do diyalnosti tyutora (PhD dissertation). Theses. Harkiv: Hark. nac. ped. un-t im. G.S. Skovorodi.

5. Kojcheva T. I. (2004) Pidgotovka majbutnih uchiteliv gumanitarnih specialnostej yak tyutoriv dlya sistemi distancijnoyi osviti (PhD dissertation). Theses. Odesa: Pivdenoukr. derzh. ped. un-t (m. Odesa) im. K.D.Ushinskogo.

6. Lisenko N. O. (2013) Distancijnij kurs "ukrayinska mova (za profesijnim spryamuvannyam)". Specifika roboti tyutora-filologa. Vikladannya mov u vishih navchalnih zakladah osviti na suchasnomu etapi. Mizhpredmetni zv'yazki. Naukovi doslidzhennya. Dosvid. Poshuki. Vip. 22. S. 165–172. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vmvmn_2013_22_23

7. Litovka O. P. (2013) Tyutorstvo yak profesijno-pedagogichna poziciya majbutnogo vchitelya. Suchasni pedagogichni tehnologii pidgotovki majbutnih uchiteliv v umovah stupenevoyi osviti : materialy region. nauk.-prakt. konf. Stahanov : DZ „LNU imeni Tarasa Shevchenka”. P. 202–208.

8. Podplota S. (2017) Tyutorskij suprovid yak vazhlij komponent procesu navchannya ta viovannya v umovah rozvitku informacijno-

---

komunikacijnih tehnologij Ukrainian Journal of Educational Studies and Information Technology. #5 (3). P. 84–91. URL: <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/4834//>

9. Popovich O. V. (2001) Pedagogichni umovi vprovadzhennya modulno-tyutorskoyi tehnologiyi navchannya (na materiali vivchennya filozofsko-politologichnih disciplin studentami tehnicnih specialnostej) (PhD dissertation). Theses. Kiyiv : Kiyiv. nac. un-t im. T.Shevchenka.

10. Suchanu A. K. (2016) Formuvannya cinnisno-smislovoi gotovnosti do tyutorskoyi diyalnosti u magistriv gumanitarnih specialnostej (PhD dissertation). Theses. Kirovograd : Kirovograd. derzh. ped. un-t im. Volodimira Vinnichenka.

(англійською перекладено В. Слабоуз – к.філол.наук, доцентом кафедри іноземних мов ДДПУ).

УДК 3781.13:17.022.1

ГОРДЕЄВА Катерина

канд.пед.наук, доцент кафедри теорії, методики фізичного виховання і реабілітації, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» вул. Г. Батюка, 19, м. Слов'янськ, Донецька обл., Україна, 84116
E-mail: katrinzzz83@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ У СКЛАДНИЙ ПЕРІОД УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Анотація. У статті досліджується проблема соціалізації особистості у складний період української держави. Автором з'ясоване та проаналізоване поняття соціалізація, як двосторонній взаємообумовлений процес взаємодії людини і соціального середовища, який передбачає її включення в систему суспільних відносин шляхом засвоєння соціального досвіду, так і самостійного відтворення цих відносин, у ході яких формується унікальна, неповторна особистість; взаємодія особистості та її соціальне оточення, яке вимагає вивчення впливу соціальних факторів на поведінку й самосвідомість в системі суспільних відносин, макро- та мікросередовищі. У статті досліджується поняття соціалізація як процес інтеграції індивіда в суспільство, у різноманітні типи соціальних спільнот (група, соціальний інститут, соціальна організація) шляхом засвоєння ним елементів культури, соціальних норм і цінностей, на основі яких формуються соціально значущі риси особистості.

Ключові слова: особистість, індивідуум, соціалізація, індивідуалізація, принцип, соціальне середовище, виховання, формування, соціальний розвиток.

© Гордеєва К., 2019